

PWYLLGOR SAFONAU

Cofnodion o gyfarfod y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd yn Siambr y Cyngor, Neuadd Heol Nant, Prestatyn ar ddydd Gwener 9 Mawrth 2012 am 10.00 y.b.

YN BRESENNOL

C. B. Halliday (Cadeirydd), George Green, Ms M Medley and Mrs P White ynghyd â'r Cynghorwyr David Jones

HEFYD YN BRESENNOL

Swyddog Monitro (MO) (GW), Dirprwy Swyddog Monitro a Chyfreithiwr (DMO) (LJ) a'r Swyddog Gweinyddu (CIW).

YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau am eu habsenoldeb oddi wrth y Cynghorydd Huw Jones a Mr Geraint F Roberts

1 DATGANIADAU O DDIDDORDEB

Datganodd y Cynghorydd G.A. ddiddordeb personol ac anffafriol i fusnes o dan eitem 8 yn yr Agenda.

2 MATERION BRYD FEL A GYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Ni chodwyd unrhyw faterion oedd yn ôl y Cadeirydd oedd a digon o frys i gael eu trafod yn Rhan 100B(4) o'r Ddeddf Llywodraeth Leol, 1972.

3 COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF

Cyflwynwyd Cofnodion y Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd ar ddydd Gwener 19 Rhagfyr 2011.

Cywirdeb:- Ymddangosodd enw'r Cynghorydd D.E. Jones ddwywaith yn y rhestr o bwy oedd yn bresennol.

DATRYSIAD - cywirwyd hyn a chadarnhawyd y cofnod cywir.

4 PRESENOLDEB MEWN CYFARFODYDD

Dywedwyd wrth y Pwyllgor nad oes dim adroddiadau wedi cael eu cyflwyno am bresenoldeb Aelodau o'r Pwyllgor Safonau mewn cyfarfodydd Sirol, Trefol neu Gymunedol.

DATRYSIAD – nodi'r sylw uchod.

5 PROTOCOL HUNAN REOLEIDDIO

Dosbarthwyd copi o adroddiad y MO i'r Aelodau yn ystod y cyfarfod. Cynhwysai hyn gopi drafft i'r newidiadau yn y Cod Ymddygiad a Chyfansoddiad y Cyngor sy'n effeithio ar y Cod a gwaith y Pwyllgor.

Derbyniodd y Cyngor Llawn fraslun o'r newidiadau ar 28 Chwefror 2012, a byddai'r drafft terfynol yn cael ei ystyried ar 27 Mawrth 2012.

Cyflwynodd y DMO adroddiad oedd yn cynnig gwybodaeth i'r Aelodau am ganlyniad y broses ymgynghori sy'n trafod Adolygiad o'r Cyfansoddiad ac yn cynnig ardaloedd i wella. Un cynnig oedd ar gyfer y Cod Ymddygiad a'r Cyfansoddiad oedd mynegi mwy o ddarpariaeth, gan ddylanwadu ar Aelodau i fynychu hyfforddiant gorfodol ar Gynllunio a'r Cod Ymddygiad.

I ateb cwestiwn y Cynghorydd D.E. Jones, mae'r DMO wedi esbonio'r Cyfansoddiad sydd wedi cael ei adolygu ar gyfer y Cyngor Sir a'r Cyngorwyr Sir. Fodd bynnag, cytunwyd bod y MO yn ysgrifennu i bob Cyngor Tref a Chymuned yn eu hysbysu am y newidiadau i Gyfansoddiad y Cyngorau Sir, ac yn eu gwahodd i ddilyn y newidiadau.

Mynegodd Aelodau'r Pwyllgor yr argymhellion i'r Cyngor Llawn bod y Cod Ymddygiad yn newid ac yn creu hyfforddiant gorfodol o leiaf unwaith y tymor yn y swyddfa, neu ni fyddai yn ddigon effeithiol. Rhoddodd y MO fraslun o'r rhaglen hyfforddiant a chadarnhawyd y bydd hyfforddiant ychwanegol ar gael i'r Aelodau pe dymument. Ystyriodd a dadleuodd yr Aelodau nifer o opsiynau a chynigion i argymhellion yr adroddiad. Cynigiodd y Cynghorydd G.A. Green ac a eiliodd Ms M.E. Medley y dylai'r Aelodau orfod mynychu un sesiwn hyfforddiant y Cod Ymddygiad unwaith pob blwyddyn. Roedd canlyniad y bleidlais o blaid hyn.

Esboniwyd bod y Cod Ymddygiad yn amddiffyn yr Aelodau, a'r cytundeb cyffredinol yn dilyn yr ymgynghoriad oedd y dylai hyn cael ei gefnogi a'i gynnwys yn argymhellion y Cyngor Llawn. Gweler copi o baragraff priodol y Cod yn Atodiad 1 ynghyd â darn o'r Cyfansoddiad wedi ei adolygu fel Atodiad 3 o'r adroddiad.

Trafodwyd y gofynion y Cod Ymddygiad i gofrestru anrhegion croeso. Dyma oedd y cytundeb a'r farn gyffredinol i wneud newidiadau addas i'r Cod Ymddygiad a fyddai yn caniatáu Aelodau i dderbyn anrhegion croeso gwerth £25 heb orfod eu cofrestru. Gweler copi o baragraffau priodol y Cod a'r adroddiad dan Atodiad 1. Ystyriodd yr Aelodau argymhellion yr adroddiad, ac aeth y canlyniad o blaid y penderfyniad.

Ystyriodd yr Aelodau cynhwysiad y Protocol Hunan Reoleiddio, sy'n delio â chwynion lleol o dan y trothwy yn y Cod Ymddygiad lle mae Aelod o'r Cyngor Sir wedi gwneud cwyn yn erbyn Aelod arall. Roedd yr Aelodau o'r farn bod hyn yn syniad da a dylai gael ei gynnwys yn y Protocol Hunan Reoleiddio yn y Cyfansoddiad. Bu'r Protocol yn destun archwiliad manwl gan y Pwyllgor Safonau a gyfrannodd yn fawr i'w ddatblygiad. Gweler copi o'r drafft terfynol yn Atodiad 2. Ystyriodd a chytunodd yr Aelodau bod angen cynnwys y Protocol Hunan Reoleiddio yn y copi drafft sydd wedi ei adolygu o'r Cyfansoddiad.

I ateb cwestiwn y Cadeirydd ynglŷn â'r Ombwdsman mewn perthynas i'r Aelodau Cysylltiedig â'r Torwyr rheolau yn gyson. Cytunodd y DMO bod angen cynnwys y newidiad hwn sy'n esbonio 'gan y Prif Swyddog Grŵp mewn ymgynghoriad gyda'r Swyddog Monitro'.

I ateb y pryderon a'r materion a godwyd gan y Cynghorydd G.A. Green am yr amserlen a'r dyddiad arolygu, esboniodd y DMO gallai arolygiad gael ei chynnal yn y 12 mis i asesu'r sefyllfa. Cadarnhaodd y MO bod yr Ombwdsman wedi mynegi ei frwdfrydedd am agwedd Aelod i Aelod. Cadarnhaodd hefyd y byddai'r DMO yn darparu cymorth i Arweinwyr Grŵp.

Mae'r adolygiad wedi amlygu'r newidiadau i Delerau'r Gyfeiriadaeth mewn rhai Pwyllgorau. Mae cynyddu cyfrifoldebau a phroffil dyletswyddau'r Pwyllgor Safonau wedi'i gynnwys o fewn y newidiadau. Bydd newidiadau o'r fath yn cael eu hystyried gan y Cyngor Llawn a gallan nhw gael eu newid.

Hysbyswyd Aelodau'r Pwyllgor y byddai canlyniad trafodaeth y Cyngor Llawn yn cael ei adrodd i'r Pwyllgor Safonau. Bydd hyn yn sicrhau bod yr Aelodau yn gwybod am unrhyw newidiadau i delerau cyfeiriadaeth y Pwyllgor Safonau.

Yn dilyn trafodaeth bellach, cafwyd datrysiad.

DATRYSIAD –*dylai'r Pwyllgor Safonau:-*

(a) *nodi cynnwys ac adborth yr Aelodau yn y gweithdy adolygu'r Cyfansoddiad oedd yn ymdrin â'r Cod Ymddygiad. Fe'i cynhaliwyd ar 24 Ionawr 2012 a'r Cyngor Llawn ar 28 Chwefror 2012.*

(b) *awgrymu newidiadau i'r Cyngor Llawn am y Cod Ymddygiad. Un o'r newidiadau yw sicrhau hyfforddiant gorfodol i'r Aelodau am y Cod Ymddygiad unwaith y flwyddyn.*

(c) *awgrymu i'r Cyngor Llawn y dylai lefel o anrhegion croeso yn y Cod Ymddygiad gael ei godi i £25.00.*

(d) *awgrymu i'r Cyngor Llawn y dylai'r Protocol Hunan Reoleiddio gael ei gynnwys o fewn y Cyfansoddiad, a*

(e) *bod y MO yn ysgrifennu i bob Cyngor Tref a Chymuned yn eu hysbysu am newidiadau Cyfansoddiad y Cynghorau Sirol gan eu gwahodd i fabwysiadu'r newidiadau hyn.*

6 GWAHARDD Y WASG A'R CYHOEDD

DATRYSIAD - *fel y gwelir yn Rhan 100A o'r Ddeddf Llywodraeth Leol 1972, mae'r wasg a'r cyhoedd wedi cael eu gwahardd o fynychu cyfarfodydd sy'n trafod materion busnes sy'n datgelu gwybodaeth rydd. Mae Paragraffau 12 a 13 o Ran 4 o Atodiad 12A yn Neddf Llywodraeth leol 1972 yn dangos yr uchod.*

RHAN II

7 COD YMDDYGIAD - RHAN 3 DEDDF LLYWODRAETH LEOL 2000

Dosbarthwyd copi o adroddiad cyfrinachol y Swyddog Monitro yn ystod y cyfarfod. Roedd yr adroddiad yn rhoi gwybodaeth a throsolwg ar y cwynion am Wasanaethau Cyhoeddus yr Ombwdsman yng Nghymru.

Hysbyswyd yr Aelodau bod y Pwyllgor Safonau wedi gofyn am gael diweddariadau cyson am lefel y cwynion am Wasanaethau Cyhoeddus yr Ombwdsman yng Nghymru. Mae Atodiad 1 o'r adroddiad yn rhoi trosolwg o'r cwynion ers 1 Chwefror 2011.

Dywedodd y Swyddog Monitro wrth y Pwyllgor am y gŵyn a wnaed mewn perthynas â Chynghorydd Sir a'i fod wedi'i archwilio gan yr Ombwdsman a throsoglwyddo'r penderfyniad yn gyfrinachol. Fodd bynnag, cadarnhaodd bod y mater nawr yn fater ar gyfer cofnod y cyhoedd am iddo ymddangos ar y Panel Dyfarnu ar y wefan i Gymru. Esboniodd y Swyddog Monitro bod yr Ombwdsman wedi rhyddhau adroddiad yn sgil y gwyn, a'i fod wedi cyfeirio at y Panel Dyfarnu i Gymru, a bod manylion yr achos ar y ffordd.

DATRYSIAD:-

- (a) bod y Pwyllgor Safonau yn derbyn nodiadau ar gynnwys yr adroddiad, ac yn*
- (b) nodi'r cwynion mewn perthynas â'r Cynghorydd Sirol.*

Cyhoeddodd y Cynghorydd G.A. Green ddiddordeb personol mewn busnes ar eitem 8 o'r Agenda, a gadael y cyfarfod ar y pwynt hwn.

8 COD YMDDYGIAD

Roedd y Pwyllgor Safonau wedi gofyn i gael ystyried adroddiad cyfrinachol gan y Swyddog Monitro mewn perthynas â Rhan III o'r Ddeddf Llywodraeth Leol 2000. Dosbarthwyd copi o'r adroddiad yn ystod y cyfarfod.

Ystyriodd y Pwyllgor Safonau'r adroddiad ar Wasanaethau Cyhoeddus yr Ombwdsman i Gymru ("the Ombudsman"). Gweler ymchwiliad yn Rhan 69 o'r ddeddf Llywodraeth Leol sy'n trafod honiadau am dorri'r rheolau yn y Cod Ymddygiad gan Gynghorydd o Sir Ddinbych.

Gall yr Ombwdsman ymchwilio i achosion a honiadau ysgrifenedig sydd wedi eu cyfeirio ato gan unrhyw Aelod o'r Awdurdod sydd wedi bod yn aflwyddiannus wrth ddilyn Cod Ymddygiad yr Awdurdod. Noder hyn yn Rhan 69 o'r Ddeddf Llywodraeth Leol 2000.

Derbyniodd yr Ombwdsman honiadau bod Cynghorydd Sirol wedi methu dilyn Cod Ymddygiad yr Aelodau ar gyfer Cyngor Sir Ddinbych. Mae honiad bod y Cynghorydd Sir wedi methu cyhoeddi diddordeb personol mewn un o gyfarfodydd yr Awdurdod.

Ymchwiliodd yr Ombwdsman yr honiad hwn. Canlyniad ymchwiliad yr Ombwdsman oedd bod angen cyfeirio'r mater at Swyddog Monitro Sir Ddinbych ar gyfer ystyriaethau gan Bwyllgor Safonau'r Cyngor.

Mae ymchwiliad a rheolau'r Llywodraeth Leol 2001 (Gweithgarwch y Swyddog Monitro a'r Pwyllgorau Safonau) (Cymru) wedi dweud bod unrhyw fater angen cael ei gyfeirio ar y Swyddog Monitro a'r Awdurdod priodol gan yr Ombwdsman. Gall y Swyddog Monitro ddehongli'r adroddiad cyn y Pwyllgor Safonau.

Gweithgarwch y Pwyllgor Safonau ar ôl derbyn yr adroddiad. Bydd rhaid gwneud un o'r canlynol:-

- cadarnhau nad oes dim tystiolaeth o fethiant i ddilyn y Cod Ymddygiad yr awdurdod priodol. Bydd angen hysbysu'r person sy'n gyfrifol am yr ymchwiliad neu'r person a wnaeth yr honiad i godi'r ymchwiliad a'r Ombwdsman. Neu,

- rhoi cyfle i'r person sy'n destun yr ymchwiliad i wneud cyflwyniad, unai ar lafar neu yn ysgrifenedig. Gallan nhw esbonio agweddau'r ymchwiliad a'r honiadau am fethiant neu'r tebygrwydd o fethu yn dilyn awdurdod y Cod Ymddygiad.

Anfonodd yr Ombwdsman gopi o'r adroddiad i'r ymchwiliad i'r Swyddog Monitro ynglŷn â'r honiad yn erbyn y Cynghorydd. Gweler adroddiad yr Ombwdsman yn Atodiad 1. Gweler y dull o ddelio â honiadau yn erbyn y Cynghorwyr i'r Pwyllgor Safonau dan Atodiad 2.

Dyletswydd y Pwyllgor Safonau yw gwneud penderfyniadau sylfaenol pan nad oes dim tystiolaeth o anallu i gwrdd â'r Cod Ymddygiad. Neu roi cyfle i'r Cynghorydd roi cyflwyniad unai ar lafar neu yn ysgrifenedig er mwyn eu trosglwyddo yn ddiweddarach.

Ystyriodd Aelodau o'r Pwyllgor yr adroddiad a dyma oedd y:-

DATRYSIAD – *bod y Pwyllgor Safonau yn cytuno y dylai'r Cynghorydd gael y cyfle i wneud cyflwyniad, unai ar lafar neu yn ysgrifenedig. Bydd hyn yn gweddu i ganlyniadau'r ymchwiliad ac i unrhyw honiadau iddo fethu â chwrdd â gofynion Cod Ymddygiad Cyngor Sir Ddinbych.*

Daeth y cyfarfod i'w derfyn am 11.10 y.b.